

Omzendbrief KBBJ 2021/

/////////////////////////////////////
/

Omzendbrief betreffende verwerving en vervreemding, Kabinet van de Vlaamse minister voor Facilitair
gebruik en beheer van dienstvoertuigen management, Jan Jambon

Aan de leden van de Vlaamse Regering
Aan de personeelsleden van de Vlaamse kabinetten
Aan de provinciegouverneurs en de
arrondissementscommissarissen
Aan de personeelsleden van de Diensten van de
Vlaamse overheid en van de administratieve
rechtscolleges

/////////////////////////////////////
/

Juli 2021

Betreft: Verwerving en vervreemding, gebruik en beheer van dienstvoertuigen

Inhoud

Deze versie van de omzendbrief is een update van de Omzendbrief KB/BZ/2020/4 van 31 januari 2020.

1 Toepassingsgebied

Deze omzendbrief is van toepassing op:

- de ministers van de Vlaamse Regering;
- het personeel van de Vlaamse ministeriële kabinetten;
- de gouverneurs van de Vlaamse provincies en de arrondissementscommissarissen;
- het personeel van de Diensten Vlaamse overheid en van de administratieve rechtscolleges.

Deze omzendbrief vormt het kader voor de verwerving, de vervreemding, het gebruik en het beheer van dienstvoertuigen, alsook het databeheer en de rapportering hieromtrent. Dit kader geldt onverminderd andere Vlaamse, Belgische of Europese regelgeving.

De Vlaamse minister bevoegd voor Facilitair Management kan jaarlijks bepaalde voorwaarden wijzigen. Deze zijn opgesomd in rubriek 7 van deze omzendbrief.

De leidend ambtenaar is ervoor verantwoordelijk om te waken over de toepassing van de omzendbrief. De minister is verantwoordelijk voor de toepassing in zijn of haar kabinet en de minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur voor de toepassing ervan door de gouverneurs.

2 Definities

Voertuigenbeheer

Conform de nota Referentiekader van de gemeenschappelijke dienstverlening, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 17 juli 2015, staat Het Facilitair Bedrijf in voor een efficiënte, kwaliteitsvolle en kostenbesparende organisatie van ondersteunende taken en functies. Dit omvat onderstaande taken:

Taken inzake voertuigenbeheer uitgevoerd door het Facilitair Bedrijf		
Verwerving	Beheer	Poolvoertuigen
Verlenen advies – ondersteuning	Controleren factuur	Uitlenen voertuigen
Opmaken voorstel & kostenraming	Voorzien van gepaste banden	Voorzien alternatieve vervoersmiddelen
Afsluiten contracten	Beheren van tankkaarten	Onderhouden poolvoertuigen
Controleren bij oplevering van het voertuig	Voorzien in contracten voor onderhoud, glasbreuk, verzekering, pechverhelping	Opmaken vervangingsplan poolvoertuigen
Inschrijven voertuigen	Opmaken rapportering	Opmaken kostenrapportering
Uit dienst nemen van voertuig	Opnemen financiële processen op het budget van de klanten (budgetreservatie en betalingen facturen)	
Opnemen financiële processen op het budget van de klanten (budgetreservatie en betalingen facturen)		
Taken inzake voertuigenbeheer uitgevoerd door de entiteiten – klanten		
Verwerving	Beheer	Poolvoertuigen
Aanvragen nieuw voertuig	Melden van problemen	Aanvragen gebruik poolvoertuigen
Kiezen nieuw voertuig	Voorzien aanspreekpunt bij de klant	Tanken en opladen poolvoertuigen
Valideren kostenvoorstel en raming	Valideren kostenvoorstel en raming	
	Uitvoeren van keuring en onderhoud	
	Doorgeven van de nodige informatie aan de betrokken personeelsdienst i.v.m. de correcte toepassing van de parafiscale en fiscale wetgeving	

	die geldt voor het gebruik van de dienstvoertuigen.	
--	---	--

Beheerder

Onder **beheerder** wordt verstaan: een persoon- aanspreekpunt bij de entiteit of het Facilitair Bedrijf - die verantwoordelijk is voor 1 of meerdere taken beschreven in het bovenstaande waterlijnmodel inzake voertuigenbeheer.

Entiteit

Onder **entiteit** wordt verstaan elk kabinet, departement, agentschap en elke instelling of raad binnen de Vlaamse overheid en de provinciegouverneurs en arrondissementscommissarissen.

Dienstvoertuigen

In deze omzendbrief worden onder **dienstvoertuigen** verstaan: personenwagens, terreinwagens en bestelwagens. Vrachtwagens en andere specifieke dienstvoertuigen vallen niet onder de bepalingen van deze omzendbrief.

Er zijn drie categorieën dienstvoertuigen:

- de dienstvoertuigen die gekoppeld zijn aan een functie;
- de dienstvoertuigen die functioneel aan een bepaalde persoon zijn toegewezen;
- de dienstvoertuigen die niet aan een bepaalde persoon zijn toegewezen (poolwagens).

Deze omzendbrief is van toepassing op voornoemde drie categorieën dienstvoertuigen.

Wagenpark

De som van alle drie categorieën dienstvoertuigen in gebruik (eigendom - huur - leasing) bij de Vlaamse overheid.

Ecoscore

De ecoscore is een milieuscore voor voertuigen (tussen 0 en 100) waarin verschillende schade-effecten verrekend zijn: broeikas effect, luchtkwaliteit en geluidshinder. Daarbij worden zowel emissies in rekening gebracht die gepaard gaan met het rijden van het voertuig, als emissies bij de productie en distributie van de brandstof. De ecoscore biedt het voordeel dat voertuigen met verschillende technologieën en verschillende brandstoffen op dezelfde basis met elkaar vergeleken kunnen worden. De meest milieuvriendelijke wagen heeft de hoogste ecoscore. De score kan op basis van het chassisnummer of merk/modeluitvoering opgezocht worden op www.ecoscore.be.

3. Bepalingen inzake de verwerving en vervreemding, gebruik en beheer van dienstvoertuigen

3.1 Het wagenreglement

Elke entiteit die onder het toepassingsgebied van deze omzendbrief valt, stelt een wagenreglement op. De entiteit kan daarvoor het model dat als bijlage 1 bij deze omzendbrief is gevoegd, gebruiken en aanpassen aan de functionele behoeften.

Het wagenreglement regelt de rechten en de plichten van de beheerders en de gebruikers van dienstvoertuigen en geeft ondubbelzinnig aan welke personen een dienstwagen ook mogen gebruiken voor woon-werkverkeer of andere privé-verplaatsingen.

3.2 Aanwervingsvoorwaarden

3.2.1 Indeling per klasse en ecoscoredrempel

Deze omzendbrief deelt voertuigen op in **klassen op basis van de euroclassificatie**. De bepaling van de klassen kan voor elk merk/model-combinatie via de **exhaustieve lijst** die het Vlaams instituut voor technologisch onderzoek ter beschikking zal stellen. Deze lijst is raadpleegbaar via <https://overheid.vlaanderen.be/facilitair-management/mobiliteit-en-vlootbeheer/actieplan-mobiliteit>.

De dienstvoertuigen die bestemd zijn voor personen- of goederenvervoer, worden, met het oog op normering, ingedeeld in 19 voertuigklassen (1-19). Een gedetailleerde omschrijving van deze klassen is terug te vinden in bijlage 2 bij deze omzendbrief. Iedere voertuigklasse kreeg een ecoscoredrempel, uitgaande van de WLTP-gegevens, ongeacht het brandstoftype.

1. Kleine stadswagen
2. Stadswagen
3. Mini SUV
4. Kleine gezinswagen
5. Kleine Break
6. Kleine SUV
7. Gezinswagen
8. Middelgrote break
9. Middelgrote SUV
10. Kleine en Middelgrote Monovolume
11. Luxe gezinswagen
12. Grote break
13. Grote SUV SUV
14. Grote Monovolume
15. Luxe wagen

16. Bestelwagen gemengd gebruik
17. Kleine bestelwagen
18. Grote bestelwagen
19. Terreinwagen

3.2.2 Wijze van verwerving

Voor de verwerving van alle dienstvoertuigen **gelden onderstaande principes.**

- Voertuigen die verworven worden voor management- of projectleidersfunctie van N-niveau gelden de financiële drempels van het mobiliteitsbudget.
- Iedere entiteit wordt geacht op een verantwoorde manier om te gaan met eigen financiële middelen. Deze omzendbrief bevat daarom geen extra financiële regels in het verwervingsproces.
- Entiteiten dienen dienstvoertuigen te verwerven in overeenstemming met de regelgeving van overheidsopdrachten en de bepalingen van deze omzendbrief.
- Alle klassen van dienstvoertuigen kunnen in principe zowel worden gehuurd als aangekocht. De entiteit streeft hierbij naar de optimale combinatie tussen het aantal gereden kilometers en de looptijd van het huurcontract, met het oog op het realiseren van een zo laag mogelijke TCO.
- De verwerving van een terreinwagen (klasse 18) kan alleen als dat functioneel verantwoord is.

Het generiek aanbod van het Facilitair Bedrijf kan geraadpleegd worden op volgende website: <https://overheid.vlaanderen.be/overheidsopdrachten-en-raamcontracten/raamcontracten>. Indien dit aanbod niet aan de noden van een entiteit beantwoordt, kan via www.facilipunt.be contact worden opgenomen met het dienstencentrum van het Facilitair Bedrijf. Zij gaan op zoek naar een op maat gemaakte oplossing.

Het Facilitair Bedrijf hanteert bij de publicatie van nieuwe overheidsopdrachten steeds de methodiek en de verwervingsvoorwaarden die op dat moment overeenkomstig deze omzendbrief van toepassing zijn. De looptijd van de raamovereenkomsten binnen het generiek aanbod van het Facilitair Bedrijf bedraagt in principe maximum 4 jaar. Een langere looptijd is evenwel mogelijk indien bepaalde omstandigheden of feitelijkheden dat kunnen verantwoorden. Bij de marktverkenning en de opmaak van de opdrachtdocumenten wordt aandacht besteed aan elementen zoals de technische kwaliteit, de kwaliteit van de dienstverlening, de technologische ontwikkelingen, het marktaanbod en de ecologie (ecoscores). Deze werkwijze zal doorgaans leiden tot de verwerving van voertuigen die beter scoren dan de minimale eisen in deze omzendbrief.

	Ecoscoredrempel	Objectieve klasse	Ecoscoredrempel	DIESEL	
Personenwagens	Small		76		
		Kleine stadswagen			
		Stadswagen			
		Mini SUV			
		Medium			75
		Kleine gezinswagen			
		Kleine break			
		Kleine SUV			
		Large			71
		Gezinswagen			
		Middelgrote break			
		Middelgrote SUV			
		Kleine en middelgrote monovolume			
	Executive		72		
	Luxueuze gezinswagen				
	Grote break				
	Grote SUV				
	Grote monovolume				
	Luxe wagen				
	Bestelwagen gemengd gebruik		63		
Lichte vracht	Kleine bestelwagen		63		
	Grote bestelwagen		43		
	Terreinwagen		44		

3.2.4 Ecocores

De vanaf inwerkingtreding van deze omzendbrief aangekochte of gehuurde dienstvoertuigen voldoen minstens aan volgende ecocores, bepaald aan de hand van de WLTP-gegevens.

De klassen en de ecoscoredrempel waaronder ze vallen werden bepaald door het Vlaams instituut voor technologisch onderzoek (VITO), in samenspraak met het Facilitair Bedrijf.

Er wordt bij verwerving van een voertuig tweetraps gewerkt:

Stap 1: tot welk objectieve klasse behoort het beoogde voertuig?

Het Facilitair Bedrijf zal op de website <https://overheid.vlaanderen.be/facilitair-management/mobiliteit-en-vlootbeheer/actieplan-mobiliteit> tweemaandelijks een overzicht geven van alle merk-modellen aanwezig op de markt en hun respectievelijke klasse waartoe ze behoren.

Stap 2: onder welke ecoscoredrempel valt de klasse?

De databank milieuvriendelijke voertuigen is raadpleegbaar op <http://www.ecoscore.be>. Het is een instrument dat de beheerder helpt om de meest energiezuinige en milieuvriendelijke wagen aan te kopen die aansluit bij de behoeften van de organisatie.

Iedere entiteit dient een **gemiddelde ecoscore (WLTP-normering) van minstens 70 voor het ganse wagenpark en een gemiddelde ecoscore van 73 enkel voor personenwagens te behalen.**

3.2.5 Toegelaten brandstoftypes in het kader van het Vlaams Energie -en Klimaatplan

De nieuwe omzendbrief KB/BZ/2021/ 'verwerving en vervreemding, gebruik en beheer van dienstvoertuigen' geeft duidelijk weer aan welke minimale ecoscores nieuwe dienstvoertuigen moeten voldoen bij aankoop of leasing, dit per vereenvoudigde klasse (small, medium, large, executive). Daarnaast moet voor elke verwerving steeds voldaan worden aan de beslissing opgenomen in het Vlaams Energie- en Klimaatplan om vanaf 2021 enkel nog elektrische (BEV en FCEV), plug-in hybride (PHEV, CO₂-uitstoot max. 50 g/km), volledig hybride en CNG personenwagens aan te kopen of te leasen. Bestelwagens volgen 2 jaar later, in 2023, met gelijkaardige ambities/restricties. De omzendbrief beschouwt beide criteria-sets als evenwaardig. Bovendien worden maatregelen genomen om bij plug-in hybride wagens en CNG-wagens zo weinig mogelijk gebruik te maken van benzine/diesel. Hiertoe stimuleren we voor PHEV het laadgedrag, volgen we het elektrisch gebruik op en bouwen we stimulansen in om dit te verhogen waar nodig. Voor CNG voertuigen monitoren we het tankgedrag via de tankkaart.

3.2.6 Norm voor zuinige en stille banden

3 Rolgeluidemissieklasse	energie-efficiëntieklasse
klasse 1 of 2	Klasse A, B of C

Bij de aankoop van dienstwagens en bij de vervanging van banden zullen alleen banden worden aangekocht die voldoen aan de geluidsvoorwaarden van Verordening 661/2009.

Het gaat hierbij om banden die behoren tot geluidsklasse 2 (banden die al voldoen aan de toekomstige Europese limietwaarde) of geluidsklasse 1 (meer dan 3dB lager dan de toekomstige Europese limietwaarde). Deze verordening is niet van toepassing op "professionele off-road-banden".

Het nieuwe bandenlabel geeft informatie over zowel de rolweerstand, de grip op nat wegdek als het rolgeluid van banden. Aangezien de rolweerstand een grote invloed heeft op het brandstofverbruik van de wagen, zullen bij de aankoop van dienstwagens en bij de vervanging van banden alleen nog banden worden aangekocht die inzake zuinigheid minimaal voldoen aan klasse C. Meer informatie over het bandenlabel is te vinden op : www.bandentips.be

Deze normen gelden zowel bij verwerving van een nieuw voertuig, als bij vervanging van de banden van een bestaand voertuig.

4 Vervreemding van dienstvoertuigen

Er moet **op één van de volgende wijzen afstand** worden gedaan van aangekochte voertuigen die economisch niet meer inzetbaar zijn of verplicht moeten afgevoerd worden:

- Openbare verkoop aan de hoogste bidder via een erkend veilinghuis;
- Overdracht en openbare verkoop via een Ontvangkantoor der Domeinen van de Patrimoniumdiensten van de FOD Financiën, waarna die dienst het ontvangen bedrag, volgens de vastgelegde procedure, stort op de afgesproken ontvangstenrekening.
- Recyclage door een erkend centrum voor het depollueren, ontmantelen en vernietigen van afgedankte voertuigen in het geval van een afgedankt voertuig of een voertuig met een verbod op verkoop (zie verder).

Wat als **afgedankt voertuig** wordt gezien, is wettelijk bepaald:

Afgedankte voertuigen zijn alle personenwagens en lichte bestelwagens met een maximale totale massa van 3,5 ton die de houder afdankt of moet afdanken. De houder of eigenaar dankt een voertuig af als bijvoorbeeld de schade na een ongeval niet of zeer moeilijk te herstellen is. Een voertuig is ook afgedankt als het zal worden gedemonteerd voor onderdelen of op een andere manier niet meer wordt gebruikt als voertuig. De houder is verplicht zijn voertuig af te danken als:

- hij binnen de maand het keuringsdocument en het inschrijvingsbewijs waarover het moet beschikken, niet kan voorleggen;
- het keuringsbewijs meer dan twee jaar verstreken is;
- het voertuig 6 jaar oud is en niet gekeurd werd;
- het voertuig een technisch totaal verlies heeft.

Alle afgedankte voertuigen moeten **ingeleverd worden bij een erkend centrum voor het depollueren, ontmantelen en vernietigen van afgedankte voertuigen**. De inlevering is gratis als het voertuig alle onderdelen bevat noodzakelijk voor het functioneren van het voertuig en het voertuig geen andere afvalstoffen bevat dan deze die eigen zijn aan het voertuig. Bij inlevering moet het voertuig vergezeld zijn van het inschrijvingsbewijs en het keuringsbewijs. Elk afgedankt voertuig moet bij een erkend centrum ingeleverd zijn binnen:

- twee maanden nadat het inschrijvingsbewijs en keuringsbewijs werden opgevraagd en niet konden worden voorgelegd;
- twee jaar na de vervaldatum van het keuringsbewijs;
- zes jaar na de eerste ingebruikname wanneer het voertuig niet over een keuringsbewijs beschikt,
- één maand nadat het voertuig een technisch totaal verlies betrof tenzij binnen deze periode de rehabilitatieperiode werd opgestart.

Het erkend centrum levert binnen de 3 maanden een **certificaat van vernietiging** af. Het is belangrijk om dit expliciet te vermelden in de verkoopsvoorwaarden. Het certificaat van vernietiging of het bewijs van afgifte houd je bij als bewijs van een correcte inlevering en dit gedurende 5 jaar.

De **lijst met Belgische erkende centra** vind je op <http://www.febelauto.be> (klik rechtsboven op 'erkende centra').

Afgedankte voertuigen die men niet zelf inlevert bij een erkend centrum, moet men conform de wetgeving **laten ophalen door een voor afgedankte voertuigen geregistreerd inzamelaar, afvalstoffenhandelaar of -makelaar (afgekort IHM)**. Een deel van de erkende centra doen zelf ophalingen en beschikken daarvoor over een registratie als IHM, maar dit is niet zo voor alle erkende centra. De lijst van geregistreerde IHM's is beschikbaar op de website van de OVAM: https://services.ovam.be/registratie/pages/publicOrganisatieList.xhtml?jsessionId=5840A957DEEBFDD91B6EC4FF98BA5A2B?dossierType=IHM_AFVAL&showGeschorste=true. Als een IHM zorgt voor het transport, moet men naast het certificaat van vernietiging ook een kopie van het identificatieformulier ontvangen van de IHM 5 jaar bijhouden. Meer informatie over het transport van afvalstoffen op volgende webpagina van de OVAM-website: <https://ovam.be/transport-van-afvalstoffen-en-materialen>

Naast de hierboven vermeldde wettelijke bepalingen willen we als Vlaamse overheid een hoger ambitieniveau nastreven. De zogenaamde verhuizing van CO₂-uitstoot moet tegen gegaan worden. Fel verouderde en vervuilende voertuigen mogen niet verkocht worden, maar volgen dezelfde weg als de voertuigen die volgens de wet als 'afgedankt' worden bestempeld.

Er geldt dan ook een verbod op verkoop van:

- Benzine en LPG: verbod op verkoop van euronorm 2 en lager.
- Diesel: euronorm 4 en lager.

Deze voertuigen mogen niet verkocht worden, maar **moeten gerecycleerd worden door een erkend centrum voor het depollueren, ontmantelen en vernietigen van afgedankte voertuigen**. Het is van groot belang dat er bij de inlevering expliciet vermeld wordt dat een voertuig moet ontmanteld worden en niet verder mag doorverkocht worden. Zo krijgt een vervuilend voertuig geen tweede leven, maar wordt het definitief van de baan gehaald. Neem het bezorgen van een certificaat van vernietiging door het erkend centrum zeker op als verkoopsvoorwaarde om dit te garanderen en aan te tonen.

Bij de vervreemding van voertuigen of eventuele aparte fracties van voertuigen worden de **milieubeleidsvereenkomsten (MBO)** gerespecteerd. Er zijn meerdere MBO's afgesloten tussen de Vlaamse regering en de betreffende producenten. Verschillende beheersorganismen staan in voor het beheer en op de website van de verschillende **beheersorganismen** staat meer informatie:

- voertuigen: Febelauto (www.febelauto.be)
- banden: Recytyre (www.recytyre.be)
- olie: Valorlub (www.valorlub.be)

- batterijen en accu's (alle soorten): Bebat (www.bebat.be)
- batterijen voor de aandrijving van hybride en elektrische voertuigen: Febelauto (www.febelauto.be)

Voor **vragen** over afgedankte voertuigen kan men terecht bij de OVAM, T 015 284 284, E voertuigen@ovam.be of men kan meer informatie vinden op de website <https://www.ovam.be/afval-materialen/specifieke-afvalstromen-materiaalkringlopen/voertuigen-olie-banden-autobatterijen>

5 Databeheer

De entiteiten rapporteren over de uitvoering van deze omzendbrief. Het Facilitair Bedrijf biedt een voertuigbeheertoepassing kosteloos aan. Die toepassing geeft de entiteiten de mogelijkheid om te voldoen aan de **rapporteringverplichting** uit deze omzendbrief en in het kader van het klimaatprogramma.

Entiteiten die hun eigen voertuigbeheertoepassing verder wensen te gebruiken, zorgen ervoor dat zij de essentiële data, die nodig is om de rapportering inzake de toepassing van deze omzendbrief en het klimaatprogramma op te bouwen, registreren in de rapporteringsomgeving van de voertuigbeheertoepassing.

Alle informatie wordt verzameld in een centrale datalake in beheer van Het Facilitair Bedrijf. Het doel hiervan is om:

- de verschillende normen voor gebruik, kosten, milieu, enzovoort op een kwaliteitsvolle manier te kunnen volgen;
- op elk moment antwoorden te kunnen geven op vragen, zonder de entiteiten daarvoor afzonderlijk om inlichtingen te hoeven vragen, zodat rapporteringslasten tot een minimum worden beperkt;
- vraag het maar 1 keer principe in de praktijk brengen: datastromen uit verschillende bronnen worden samengebracht.

Het Facilitair Bedrijf rapporteert jaarlijks aan de Vlaamse Regering over de toepassing van deze omzendbrief.

6 Aanpassingen aan de omzendbrief

De bevoegde minister kan:

- voertuigklassen of motorisaties schrappen en samenvoegen;
- brandstoftypes uitsluiten of toevoegen;
- de ecoscores aanpassen aan de technologische ontwikkelingen;
- de norm voor de rolgeluid en -weerstand aanpassen;
- de standaarden voor de voertuigenbeheertoepassing bepalen.

Gezien de snelle technologische evoluties in het aanbod van wagens voorzien we een jaarlijkse aanpassing van de omzendbrief en de bijlagen.

7 Inwerkingtreding

De bepalingen in deze omzendbrief treden in werking op 16/07/2021.

Jan Jambon

Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management

Bijlage:

Bijlage 1: Voorbeeld Wagenreglement

Bijlage 2: Verwervingsvoorwaarden dienstvoertuigen

Bijlage 3: Beschrijving voertuigklassen